

NOTA RESERVES EN VOORZIENINGEN
2019

1.	Inleiding	3
1.1	Doel en wettelijk kaders	3
1.2	Begrippenkader	4
1.2.1	Reserves en voorzieningen	4
1.2.3	Functies van reserves	5
1.2.2	Randvoorwaarden voor het instellen van reserves en voorzieningen	6
2.	Conclusies en aanbevelingen.....	7
3.	Specificatie per reserve/voorziening	9
3.1	Reserves.....	9
3.1.1	Algemene reserve	10
3.1.2	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	12
3.1.3	Reserve krimpelden	14
3.1.4	Reserve afschrijving	15
3.1.5	Reserve overloop	16
3.1.6	Reserve egalisatie afvalstoffenheffing.....	17
3.1.7	Reserve sociaal domein	18
3.1.8	Innovatiereserve	19
3.1.9	Reserve duurzaamheid	20
3.1.10	Reserve egalisatie belastingtarieven OZB.....	21
3.2	Voorzieningen.....	22
3.2.1	Egalisatievoorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	22
3.2.2	Voorziening verplichtingen personeel uit dienst.....	23
3.2.3	Voorziening dubieuze debiteuren	24
3.2.4	Voorziening levensloopbestendig maken huurwoningen	25
3.2.5	Voorziening sporttoestellen gymzalen	26
3.2.6	Egalisatievoorziening riolen.....	27
4.	Recapitulatie voorgestelde wijzigingen	28

1. Inleiding

1.1 Doel en wettelijk kaders

Doel van deze nota is het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen transparant vast te leggen. Met deze herijkte nota reserves en voorzieningen stelt de raad kaders en heeft de raad een actueel inzicht in welke reserves en voorzieningen de gemeente tot haar beschikking heeft.

Deze nota is primair bedoeld als kaderstellend instrument voor de raad. De nota voldoet aan de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en is een uitwerking van de Financiële verordening 2017 (in het kader van artikel 212 van de Gemeentewet).

Financiële verordening 2017

Artikel 10. Reserves en voorzieningen

1. In de begroting en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. Het college biedt de raad eens in de 4 jaar een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandeld:
 - a. de vorming en besteding van reserves;
 - b. de vorming en besteding van voorzieningen.
3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt minimaal aangegeven:
 - a. het specifieke doel van de reserve;
 - b. de voeding van de reserve;
 - c. de maximale hoogte van de reserve en
 - d. de maximale looptijd.
4. Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd.

1.2 Begrippenkader

1.2.1 Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden qua doel toch nog vaak door elkaar gehaald. Het is dan ook van belang om zowel het begrip reserve en voorziening alsook het verschil tussen beide, toe te lichten.

Reserves worden gevormd door bestemming van het resultaat, zijn vrij besteedbaar en behoren tot het eigen vermogen. Onttrekkingen en toevoegingen verlopen altijd via taakveld 010 binnen de begroting. Het budgetrecht ligt bij de raad. Dat heeft tot gevolg dat alle mutaties in reserves de goedkeuring van de raad moeten hebben.

Conform artikel 43 van het Besluit begroting en verantwoording worden 2 soorten reserves onderscheiden:

- Algemene Reserve

Vrij besteedbaar eigen vermogen. De algemene reserve is de enige reserve waar geen bestemming aan is gegeven. De algemene reserve is het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen. Toevoegingen en onttrekkingen aan/uit de algemene reserve dienen via een raadsbesluit plaats te vinden.

- Bestemmingsreserves

Ook de bestemmingsreserves vallen onder het eigen vermogen. Echter bij de vorming van een bestemmingsreserve is een specifiek doel bepaald waarvoor de reserve aangewend gaat worden. De raad is het bestuursorgaan dat kan beslissen over de vorming van een bestemmingsreserve en/of een wijziging van de aanwending/bestemming. Toevoegingen en onttrekkingen aan/uit de bestemmingsreserves dienen via een raadsbesluit plaats te vinden.

Voorzieningen worden conform het Besluit begroting en verantwoording gekenmerkt als vreemd vermogen. Voorzieningen zijn gelden waarop een (min of meer onzekere) verplichting rust. Deze middelen zijn dus niet vrij te besteden of te bestemmen. Voorzieningen mogen niet groter of kleiner zijn dan de risico's en verplichtingen waarvoor ze zijn ingesteld. De bevoegdheid tot het doen van toevoegingen en onttrekkingen aan/uit voorzieningen ligt bij het College van B&W.

In onderstaande tabel is het onderscheid tussen reserves en voorzieningen samengevat:

	Reserve	Voorziening
Verantwoordelijkheid	Raad	College
Onderdeel van	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Wijzigen bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Financiële onderbouwing	Niet verplicht (wenselijk)	Verplicht
Toevoeging / Onttrekking	Het resultaat van baten en lasten leidt tot een storting respectievelijk onttrekking aan de reserve. Raadsbesluit is vereist. Directe toevoegingen en onttrekkingen zijn niet toegestaan	De storting in een voorziening is een last voor de begroting en komt direct ten laste van de exploitatie. Onttrekkingen vinden rechtstreeks ten laste van de voorziening plaats.

Indeling	• algemene reserve • bestemmingsreserves	• verplichtingen, verliezen en risico's • egalisatie van (onderhouds)kosten • bijdragen van derden
----------	---	--

1.2.3 Functies van reserves

Aan een reserve kunnen de volgende functies worden toegekend. Een korte toelichting per functie:

De bufferfunctie

De bufferfunctie van reserves als onderdeel van het eigen vermogen heeft een directe relatie met de weerstandscapaciteit binnen het risicomanagement. Bij risicomanagement is het voornamelijk de algemene reserve die als belangrijkste buffer dient om grote onvoorziene uitgaven dan wel financiële effecten van risico's op te kunnen vangen. Ook bestemmingsreserves hebben deze functie. Echter tot het moment dat de bestemming wordt ingevuld met contracten en verplichtingen, met andere woorden als de bestemming concreet wordt en de middelen een specifiek doel krijgen. Tot dat moment kan de raad nog altijd de bestemming wijzigen en blijft de bestemmingsreserve inzetbaar voor de weerstandscapaciteit. Structurele lasten dienen binnen de exploitatie opgevangen te worden.

De bestedingsfunctie

Reserves met een bestedingsfunctie hebben als doel om de gereserveerde middelen in de toekomst uit te geven voor een specifiek doel. In de praktijk zijn er bestedingsreserves met een korte looptijd van één of enkele jaren. Deze zijn veelal bestemd voor het realiseren van een eenmalige beleidsprioriteit.

De egalisatiefunctie

Reserves kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Extreme pieken en dalen in de exploitatiebegroting kunnen zo worden vermeden. Zo ook kunnen ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht middels een egalisatiereserve worden opgevangen. In het algemeen kan worden gesteld dat het aanhouden van reserves een beperking geeft van de toekomstige lastendruk.

1.2.2 Randvoorwaarden voor het instellen van reserves en voorzieningen

De algemene en bestemmingsreserves worden ingesteld door de raad, als onderdeel van het onvervreemdbare budgetrecht. Ook wordt het doel van de bestemmingsreserves door de raad bepaald of gewijzigd. Uitgangspunt is en blijft, dat de raad alle stortingen in en onttrekkingen aan de reserves moet autoriseren. In het kader van een flexibel begrotingsbeleid is het gebruikelijk om deze mutaties reeds in de primitieve begroting of in de tussentijdse rapportages op te nemen. Voor egalisereserves wordt een uitzondering gemaakt. Hiervoor geldt dat toevoegingen c.q. onttrekkingen afhankelijk worden gesteld van daadwerkelijk in de exploitatie verantwoordde mutaties op betreffende financiële posten.

Bij het voorstel voor het instellen van een **reserve aan de raad** moet het college in ieder geval het volgende aangeven:

- het specifieke doel van de reserve;
- de voeding van de reserve;
- de benodigde omvang/volume van de reserve (maximale hoogte);
- de maximale looptijd.

Voorzieningen moeten worden gevormd op het moment dat een bepaald feit zich voordoet. Het college is verantwoordelijk voor het vormen van de voorzieningen. Uitgaven moeten rechtstreeks ten laste van de hiervoor gevormde voorziening worden gebracht. Voorzieningen moeten worden getroffen voor het noodzakelijke bedrag. Voorzieningen zijn jaarlijks onderwerp van externe accountantscontrole.

Bij het voorstel voor het instellen van een **voorziening aan het college** moet de budgethouder in ieder geval het volgende aangeven:

- het doel voor de instelling van een voorziening;
- het motief voor de instelling van een voorziening;
- de wijze waarop de voorziening is of wordt gevormd;
- de bestedingsraming voor de komende jaren van een voorziening.

Het algemeen uitgangspunt is dat reserves, in alle redelijkheid, zoveel mogelijk beperkt worden. Een groot aantal bestemmingsreserves leidt tot een vertroebeld beeld van de financiële positie en maakt een integrale afweging van de beschikbare middelen moeilijker.

2. Conclusies en aanbevelingen

Deze nota is opgezet met de insteek om de beschikking te hebben over zo min mogelijk (qua aantal) bestemmingsreserves en voorzieningen. Als geen goed onderbouwde motivatie voorhanden is, wordt voorgesteld betreffende bestemmingsreserve / voorziening op te heffen en het saldo ten gunste van de Algemene Reserve te brengen.

Gezien bovengenoemde doelstelling wordt voor de ingestelde bestemmingsreserves het beleid aangescherpt om te voorkomen dat middelen in bestemmingsreserves te lang onbenut blijven.

Een activiteit binnen een bestemmingsreserve die niet binnen 2 jaren wordt ingezet, vervalt automatisch bij de eerstvolgende jaarrekening ten gunste van de algemene reserve, tenzij de budgethouder heeft aangetoond dat inzet binnen 1 jaar zal plaatsvinden.

De Algemene Reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer) voor het incidenteel opvangen van mogelijke risico's en toekomstige financiële tegenvallers, waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan, zodat de continuïteit van de gemeentelijke taken niet in gevaar komt.

De algemene reserve is daarmee de belangrijkste component van het gemeentelijk weerstandsvermogen.

In de nota Weerstandvermogen en Risicobeheersing is in hoofdstuk 4.2 bepaald dat een **streefwaarde van 2 (= ruim voldoende)** wordt gehanteerd.

Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn. Om te kunnen bepalen of de hoogte van het weerstandsvermogen voldoende is, wordt gebruik gemaakt van de ratio weerstandsvermogen. Deze wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare (incidentele) weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risicoscore)}}$$

Rapportage omtrent weerstandscapaciteit en risicobeoordeling vindt jaarlijks plaats in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarrekening. Hieruit blijkt tot op heden dat de gemeente Voerendaal over een uitstekend (incidenteel) weerstandsvermogen beschikt. Dit wordt mede veroorzaakt door de hoogte van de algemene reserve.

Er bestaat geen landelijke norm voor de omvang van de algemene reserve. Het Rijk gaat ervan uit dat iedere gemeente zelf in staat is de minimale omvang van de algemene reserve te bepalen. Ook het "Gemeenschappelijk financieel toezichtkader" van de Provincie Limburg geeft op dit onderwerp geen specifiek advies. De toezichthouder (lees de provincie) hanteert als interne norm het *genormeerd uitgavenniveau* (= GUN). Bij toepassing van deze norm schommelt de omvang van de algemene reserve tussen de € 1.735.000 (minimale variant 10% van het GUN) en € 2.208.000 (maximale variant 40% van het GUN). Voor de minimale gewenste hoogte van de algemene reserve, naast de hierboven genoemde te hanteren streefwaarde van 2, wordt uitgegaan van 10% van de uitgaven van de gemeente gebaseerd op het begrotingstotaal. Voor het begrotingsjaar 2019 is deze in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing vastgesteld op € 2.600.000. Afgezet tegen de provinciale norm is deze minimale omvang als ruim voldoende te kwantificeren.

Indien men op basis van de weerstandsparagraaf (begroting 2019) de minimale omvang van de algemene reserve bij een ratio van 2 herleid, zou deze omvang dermate laag zijn, hetgeen niet in verhouding staat tot het begrotingstotaal en eventuele toekomstige risico's.

De minimaal gewenste hoogte van de algemene reserve wordt in deze nota, naast de te hanteren streefwaarde van 2, bepaald op 10% van de uitgaven van de gemeente conform het jaarlijkse begrotingstotaal. De omvang wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

3. Specificatie per reserve/voorziening

In dit onderdeel wordt op iedere reserve en voorziening dieper ingegaan en wordt belangrijke informatie weergegeven, zoals de doelstelling, looptijd etc.. Daarnaast kan een specificatie een voorstel bevatten dat het college van B & W aan de raad voorlegt.

In de onderliggende specificaties met het daarbij behorende verloop voor de komende jaren is rekening gehouden met het opheffen en samenvoegen van diverse reserves. Aan het begin van begrotingsjaar 2019 hebben we de beschikking over 10 reserves en 6 voorzieningen. Op dit moment zijn er 14 reserves en 6 voorzieningen.

De voorstellen zijn verzameld in het overzicht van hoofdstuk 4.

3.1 Reserves

Hieronder een meerjarige overzicht van de reserves conform begroting 2019 en najaarsrapportage 2018.

Naam reserve	Begin 2019	Begin 2020	Begin 2021	Begin 2022	Begin 2023
Algemene Reserve	€ 4.379.199	€ 3.926.699	€ 3.876.699	€ 3.876.699	€ 3.876.699
Reserve Volkshuisvesting	€ 86.571	€ 36.571	€ 36.571	€ 36.571	€ 36.571
Reserve Krimpgelden	€ 75.069	€ 57.069	€ 39.069	€ 21.069	€ 3.069
Reserve Leefbaarheidsprojecten	€ 549.500	€ 521.000	€ 492.500	€ 464.000	€ 435.500
Reserve economie en toerisme	€ 10.119	€ 119	€ 119	€ 119	€ 119
Reserve afschrijving activa maatschappelijk nut	€ 127.146	€ 123.646	€ 120.146	€ 116.646	€ 113.146
Reserve afschrijving activa met economisch nut	€ 12.617.923	€ 12.242.482	€ 11.295.772	€ 10.764.249	€ 10.232.726
Reserve overloop	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Reserve egalisatie afvalstoffenheffing	€ 53.100	€ -	€ -	€ -	€ -
Reserve sociaal domein	€ 702.965	€ 587.365	€ 471.765	€ 459.165	€ 456.565
Innovatiereserve	€ 233.856	€ 208.856	€ 208.856	€ 208.856	€ 208.856
Reserve duurzaamheid	€ -	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Reserve WSW	€ 180.001	€ 180.001	€ 180.001	€ 180.001	€ 180.001
Reserve egalisatie belastingtarieven OZB	€ 200.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
Subtotaal bestemmingsreserves	€ 14.836.249	€ 14.357.108	€ 13.144.798	€ 12.550.675	€ 11.966.552
TOTAAL RESERVES	€ 19.215.448	€ 18.283.807	€ 17.021.497	€ 16.427.374	€ 15.843.251

3.1.1 Algemene reserve

Algemene reserve				
Doel	De Algemene Reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer) voor het <i>incidenteel</i> opvangen van mogelijke risico's en toekomstige financiële tegenvallers, waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan, zodat de continuïteit van de gemeentelijke taken niet in gevaar komt. Daarnaast kan de algemene reserve uiteraard aangewend worden voor het uitvoeren van beleid.			
Omvang	De hoogte wordt bepaald als onderdeel van de <i>incidentele</i> weerstandscapaciteit en afgestemd op de risico's. In de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing is de streefwaarde van de weerstandsratio vastgesteld op 2 (ruim voldoende) en wordt o.b.v. hiervan de omvang van deze reserve bepaald. Dat betekent dat indien de ratio zich richting de "1" beweegt, de inzet van de algemene reserve dient te worden beperkt. Naast de bovenstaande waarde is voor de algemene reserve de minimale omvang bepaald op 10% van de uitgaven conform het begrotingstotaal. Deze wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting als onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	Separate besluitvorming door de raad. • Alle voor- en nadelen die niet specifiek anders bestemd zijn lopen via de Algemene reserve, evenals het saldo van de jaarrekening. • De vorming of opheffing van andere reserves/voorzieningen.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 4.379.199	€ 3.926.699	€ 3.876.699	€ 3.876.699
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 452.500	€ 50.000	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 3.926.699	€ 3.876.699	€ 3.876.699	€ 3.876.699

Algemene reserve	
Voorstel	• De minimale omvang van de algemene reserve, naast de te hanteren streefwaarde van 2, te handhaven op 10% van de uitgaven gemeente conform het begrotingstotaal. • Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de algemene reserve te brengen.

3.1.2 Reserve ruimtelijke ontwikkelingen

Reserve ruimtelijke ontwikkelingen				
Doel	Inzet van middelen voor projecten in het kader van het volkshuisvestingsbeleid of de herstructurering, zoals het verbeteren van de fysieke woon- en leefomgeving, het treffen van maatregelen voor kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad, nieuwbouw of herstructurering van overtollig bedrijfstgoed waarbij knelpunten opgelost worden en transformatie naar de gewenste functies plaatsvindt. Aanwending voor strategische (grond) aankopen en uitgaven ter verbetering van de fysieke woon-/leefomgeving. De evaluatie van het Volkshuisvestingsplan, de nieuwe Woonvisie en de resultaten van de Omgevingsvisie vormen de basis voor het nog financieel doorvertalen van concrete herstructureringsvraagstukken.			
Looptijd	t/m 2022			
Storting/onttrekking	Separate besluitvorming door de raad.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 96.690	€ 36.690	€ 36.690	€ 36.690
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 60.000	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 36.690	€ 36.690	€ 36.690	€ 36.690
Voorstel	• Reserve handhaven (voormalige reserve volkshuisvesting) en de benaming te wijzigen in "ruimtelijke ontwikkelingen"; • Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen; • het bestemde restantbedrag (€ 130.000) inzake "herstructureringsvraagstukken en herbestemming locaties" binnen de oude reserve volkshuisvesting vrij laten vallen, zodat deze opnieuw bestemd kan worden binnen de reserve ruimtelijke ontwikkelingen;			

	• Het saldo van de reserve economie en toerisme toevoegen aan de reserve ruimtelijke ontwikkelingen waarmee ook de bestemde bedragen voor “Interconnect paneel” en “Corioglana” overgeheveld worden naar deze reserve en het bestemde restantbedrag (€ 90.415) inzake “bedrijfshuisvesting” en “inzet wandel en fietspaden” vrij valt ten gunste van de reserve ruimtelijke ontwikkelingen.

3.1.3 Reserve krimp gelden

Reserve krimp gelden				
Doel	Conform het gestelde in het Lokaal Volkshuisvestingsplan, door uw raad vastgesteld op 28 juni 2012, worden de zgn. krimp gelden (eindigend in 2015) ingezet voor het levensloop bestendig maken van particuliere woningen middels het beschikbaar stellen van een stimuleringsbijdrage ad € 9.000 per woning.			
Looptijd	t/m 2022			
Storting/onttrekking	Conform de begroting 2019-2022 is de jaarlijkse onttrekking geprognosticeerd op een subsidiebijdrage voor 2 woningen. De raad mandateert het college om subsidiebijdragen voor het levensloopbestendig maken voor koopwoningen ten laste van deze reserve te brengen, voor zover deze het subsidieplafond niet overschrijden.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 75.069	€ 57.069	€ 39.069	€ 21.069
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000
Stand per 31/12	€ 57.069	€ 39.069	€ 21.069	€ 3.069
Voorstel	• Reserve handhaven			

3.1.4 Reserve afschrijving

Reserve afschrijving				
Doel	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van meerjarig afschrijvingslasten.			
Looptijd	Na de laatste afschrijvingstermijn wordt de reserve opgeheven.			
Storting/onttrekking	Dekking van afschrijvingslasten binnen de exploitatie.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 13.294.569	€ 12.887.128	€ 11.908.418	€ 11.344.895
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 407.441	€ 978.710	€ 563.523	€ 563.523
Stand per 31/12	€ 12.887.128	€ 11.908.418	€ 11.344.895	€ 10.781.372
Voorstel	Reserve handhaven			

3.1.5 Reserve overloop

Reserve overloop				
Doel	Deze reserve wordt gevormd door nog niet ingezette budgetten van een afgesloten dienstjaar (T). Deze budgetten dienen beschikbaar te blijven om noodzakelijke werken/diensten te kunnen uitvoeren in het daaropvolgende jaar (T+1).			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	- Bij het vaststellen van de jaarrekening, middels resultaatbestemming, worden niet bestede middelen (met een minimale omvang van € 5.000) in het betreffende dienstjaar, waarvoor al een concreet bestedingsdoel is vastgelegd, toegevoegd aan deze reserve. - De besteding van de gereserveerde middelen vindt plaats conform het bestedingsdoel en worden niet afzonderlijk aan de raad voorgelegd.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstel	Reserve handhaven			

3.1.6 Reserve egalisatie afvalstoffenheffing

Reserve egalisatie afvalstoffenheffing				
Doel	Deze reserve vormt indirect het verrekenmiddel om in enig jaar teveel gevraagde afvalstoffenheffing terug te betalen aan de burgers.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	• <u>Positief</u> resultaat afvalverwerking RD4 over een jaar dat met de gemeente wordt verrekend, wordt bij het opmaken van de jaarrekening gestort in deze reserve. • <u>Positief</u> resultaat afvalverwerking RD4 over het jaar T-2 wordt ingezet bij de berekening van het tarief afvalstoffenheffing bij de begroting jaar T.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 53.100	€ 0	€ 0	€ 0
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 53.100	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstel	Reserve handhaven			

3.1.7 Reserve sociaal domein

Reserve sociaal domein				
Doel	Binnen het sociale domein zijn gemeenten voor verschillende wet en regelgeving op het gebied van Jeugd, Participatie en Wmo verantwoordelijk. De uitvoering is op onderdelen een open-eindregeling. Deze reserve heeft daarom als doel om risico's en fluctuaties binnen deze domeinen op te vangen Verder kan deze reserve worden ingezet voor pilots in het kader van transformatie en innovatie in de ruimste zin des woords.			
Looptijd	t/m 2022			
Storting/onttrekking	Separate besluitvorming door de raad.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 882.966	€ 767.366	€ 651.766	€ 639.166
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 115.600	€ 115.600	€ 12.600	€ 2.600
Stand per 31/12	€ 767.366	€ 651.766	€ 639.166	€ 636.566
Voorstel	• Reserve handhaven • Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder voorafgaande autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.			

3.1.8 Innovatiereserve

Innovatiereserve				
Doel	Het mogelijk maken van nieuwe visies en/of ontwikkelingen en te komen tot verantwoorde innovatieve investeringen op het fysieke en sociale domein.			
Looptijd	t/m 2022			
Storting/onttrekking	Separate besluitvorming door de raad.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 233.856	€ 208.856	€ 208.856	€ 208.856
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 25.000	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 208.856	€ 208.856	€ 208.856	€ 208.856
Voorstel	• Reserve handhaven • Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder voorafgaande autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.			

3.1.9 Reserve duurzaamheid

Reserve duurzaamheid				
Doel	Conform “Raadsakkoord 2018-2022” is dit duurzaamheidsfonds ingesteld. In de regio werken wij samen om de energieambities van Palet vorm te geven met zo min mogelijk landschappelijke ingrepen in kwetsbare natuurgebieden. Het streven is om tot en met 2020 de eerste 8% van de ambitie “Voerendaal 2040 energieneutraal” voor zowel energiebesparing als energieopwekking in te vullen met concrete onderzoekslijnen en met projectvoorstellen. Daarbij ervaren wij de energietransitie als een kans voor nieuwe beroepen in de arbeidsmarkt: ook hiervoor zetten wij ons in om toekomstige technische beroepen te koppelen aan het arbeidspotentieel van Voerendaal. Het duurzaamheidsfonds is ondersteunend aan de acties die vanuit Parkstad Limburg worden geïnitieerd, zoals het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed of het actieplan duurzame mobiliteit. De hiervoor benodigde (extra) personele capaciteit wordt mede uit dit fonds gedekt. Daarnaast zullen uit het fonds projecten worden gefinancierd om particulieren, bedrijven en verenigingen te stimuleren hun vastgoed te verduurzamen.			
Looptijd	t/m 2022			
Storting/onttrekking	Separate besluitvorming door de raad.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 0	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Toevoegingen	€ 300.000	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Voorstel	• Reserve handhaven • Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder voorafgaande autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.			

3.1.10 Reserve egalisatie belastingtarieven OZB

Reserve egalisatie belastingtarieven OZB				
Doel	Deze reserve is bedoeld om in enig jaar de tariefstijging van de OZB af te vlakken. De inzet van deze reserve wordt gezien als "incidenteel" dekkingsmiddel. (Voor het bepalen van het structureel begrotingsevenwicht wordt de inzet van deze reserve buiten beschouwing gelaten.)			
Looptijd	t/m 2020			
Storting/onttrekking	Aanwending voor het afvlakken/verlagen van toekomstige (2019 & 2020) tariefstijging OZB.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 200.000	€ 100.000	€ 0	€ 0
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 100.000	€ 100.000	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstel	Reserve bij de jaarrekening 2020 opheffen.			

3.2 Voorzieningen

Hieronder een meerjarige overzicht van de voorzieningen conform begroting 2019.

Naam voorziening	Begin 2019	Begin 2020	Begin 2021	Begin 2022	Begin 2023
Egalisatievoorziening onderhoud gem. gebouwen	€ 429.175	€ 602.818	€ 656.668	€ 846.359	€ 599.833
Voorziening verplichting personeel uit dienst	€ 950.830	€ 922.830	€ 894.830	€ 866.830	€ 838.830
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 95.573	€ 95.573	€ 95.573	€ 95.573	€ 95.573
Voorziening levensloopbestendig maken huurwoningen	€ 135.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorziening sporttoestellen gymzalen	€ 15.668	€ 16.903	€ 5.835	€ 12.915	€ 20.430
Voorziening egalisatie voorziening riolen	€ 933.816	€ 610.645	€ 273.036	€ -122.542	€ -558.056
TOTAAL RESERVES	€ 2.560.062	€ 2.248.769	€ 1.925.942	€ 1.699.135	€ 996.610

3.2.1 Egalisatievoorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Egalisatievoorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen				
Doel	De voorziening is bedoeld ter egalisatie van de jaarlijks sterk fluctuerende kosten voor onderhoud van gemeentelijke gebouwen e.e.a. gericht op de instandhouding van gebouwen.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	Zowel voeding als aanwending is gebaseerd op het vastgestelde meerjaren onderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen. Voor de voeding wordt periodiek het gemiddeld benodigd budget voor de komende 10 jaar herberekend.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 429.175	€ 602.818	€ 656.668	€ 846.359
Toevoegingen	€ 396.314	€ 396.314	€ 396.314	€ 396.314
Onttrekkingen	€ 222.671	€ 342.464	€ 206.623	€ 642.840
Stand per 31/12	€ 602.818	€ 656.668	€ 846.359	€ 599.833
Voorstel	-			

3.2.2 Voorziening verplichtingen personeel uit dienst

Voorziening verplichtingen personeel uit dienst				
Doel	Deze voorziening dient ter dekking van toekomstige verplichtingen i.v.m. pensioenbetalingen en wachtgeld aan gewezen wethouders, en voor het afdekken van financiële aanspraken die ontstaan als gevolg van het feit dat medewerkers, hun relatie en/of dienstverband met de gemeente hebben beëindigd. De voorziening dient voldoende middelen te bevatten om aan toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	De jaarlijks ingehouden APPA-premie (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) bij de wethouders, wordt toegevoegd aan deze voorziening. Op basis van actuariële berekeningen en de financiële gevolgen van het beëindigen van een dienstverband met een medewerker wordt de hoogte van de voorziening bepaald. Indien nodig wordt deze voorziening aangevuld ten laste van de exploitatie. De voorziening wordt aangewend voor het voldoen van de pensioenbetalingen en wachtgeldverplichtingen aan gewezen wethouders en voor het voldoen van formele verplichtingen met betrekking tot personeel uit dienst.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2018
Stand per 1/1	€ 950.830	€ 922.830	€ 894.830	€ 866.830
Toevoegingen	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Onttrekkingen	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Stand per 31/12	€ 922.830	€ 894.830	€ 866.830	€ 838.830
Voorstel	-			

3.2.3 Voorziening dubieuze debiteuren

Voorziening dubieuze debiteuren				
Doel	Opvangen van verliezen als gevolg van de afwaardering van vorderingen op debiteuren.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	Jaarlijks wordt bij het opmaken van de jaarrekening de hoogte van de voorziening bepaald op basis van de oninbare vorderingen. Als blijkt dat de voorziening op niveau gebracht moet worden, gebeurt dit ten laste van de exploitatie. De voorziening wordt aangewend voor de afwikkeling van vorderingen die oninbaar blijken te zijn.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 95.973	€ 95.973	€ 95.973	€ 95.973
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 95.973	€ 95.973	€ 95.973	€ 95.973
Voorstel	-			

3.2.4 Voorziening levensloopbestendig maken huurwoningen

Voorziening levensloopbestendig maken huurwoningen				
Doel	Stimuleringsbijdrage ter compensatie van noodzakelijke extra kosten om nieuwe huurwoningen levensloopbestendig te maken.			
Looptijd	t/m 2019			
Storting/onttrekking	Bij het starten van de bouwwerkzaamheden wordt de stimuleringsregeling uitgekeerd aan de woningstichting (€ 9.000 per woning). De geraamde aanwending voor 2019 betreft nog 15 te realiseren woningen locatie 't Veldje.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 135.000	€ 0	€ 0	€ 0
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 135.000	€ 0	€ 0	€ 0
Stand per 31/12	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstel	Voorziening eind 2019 opheffen.			

3.2.5 Voorziening sporttoestellen gymzalen

Voorziening sporttoestellen gymzalen				
Doel	De voorziening is bedoeld ter egalisatie van de jaarlijks sterk fluctuerende kosten voor onderhoud/vervanging van sporttoestellen in gymzalen.			
Looptijd	permanent			
Storting/onttrekking	Zowel voeding als aanwending is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsprogramma sporttoestellen.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 15.668	€ 16.903	€ 5.835	€ 12.915
Toevoegingen	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
Onttrekkingen	€ 10.765	€ 23.068	€ 4.920	€ 4.485
Stand per 31/12	€ 16.903	€ 5.835	€ 12.915	€ 20.430
Voorstel	-			

3.2.6 Egalisatievoorziening riolen

Egalisatievoorziening riolen				
Doel	Het opvangen van fluctuaties in de tarieven rioolheffing en te voorzien in voldoende middelen voor dekking van de onderhoudskosten en investeringslasten als gevolg van de wettelijke zorgplicht op het gebied van riolering. De voorziening zorgt voor een gelijkmatig verloop van de betreffende lasten en baten in de exploitatie.			
Looptijd	Permanent			
Storting/onttrekking	Zowel voeding als aanwending zijn gebaseerd op het vastgestelde rioolkostendekkingsplan behorende bij het vGRP en zijn afhankelijk van de confrontatie van lasten en baten in de exploitatie. In 2019 vindt een actualisatie plaats van het vGRP inclusief kostendekkingsplan.			
Verloop komende jaren	2019	2020	2021	2022
Stand per 1/1	€ 933.816	€ 610.645	€ 273.036	-€ 122.542
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 323.171	€ 337.609	€ 395.578	€ 435.514
Stand per 31/12	€ 610.645	€ 273.036	-€ 122.542	-€ 558.056
Voorstel	-			

4. Recapitulatie voorgestelde wijzigingen

Reserve / voorziening	Besluitvorming
Algemene reserve	- De minimale omvang van de algemene reserve, naast de te hanteren streefwaarde van 2, te handhaven op 10% van de uitgaven gemeente conform het begrotingstotaal; - Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de algemene reserve te brengen.
Reserve volkshuisvesting	- Reserve handhaven en de benaming te wijzigen in "ruimtelijke ontwikkelingen"; - Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de algemene reserve te brengen; - het bestemde restantbedrag (€ 130.000) inzake "herstructureringsvraagstukken en herbestemming locaties" binnen de oude reserve volkshuisvesting vrij laten vallen, zodat deze opnieuw bestemd kan worden binnen de reserve ruimtelijke ontwikkelingen.
Reserve economie en toerisme	- Reserve opheffen en het saldo over te hevelen naar de reserve ruimtelijke ontwikkelingen; - De bestemde bedragen voor "Interconnect paneel" en "Corioglana" overhevelen naar de reserve ruimtelijke ontwikkelingen; - De bestemde (restant)bedragen inzake "wandel en fietspaden" (€ 27.415) en "bedrijfshuisvesting" (€ 63.000) vrij te laten vallen ten gunste van de reserve ruimtelijke ontwikkelingen.
Reserve afschrijving activa maatschappelijk nut / Reserve afschrijving activa met economisch nut / Reserve leefbaarheidsprojecten	Reserves samenvoegen tot één reserve afschrijving.
Reserve sociaal domein	Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder voorafgaande autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.

Reserve / voorziening	Besluitvorming
Innovatiereserve	Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.
Reserve duurzaamheid	Onttrekkingen van incidentele uitgaven tot een bedrag van € 50.000 per geval het college te mandateren om, zonder <u>voorafgaande</u> autorisatie van de raad, deze ten laste van de reserve te brengen.
Reserve WSW	Reserve opheffen en het saldo overhevelen naar de reserve sociaal domein.
Reserve egalisatie belastingtarieven OZB	Reserve opheffen bij de jaarrekening 2020.
Voorziening levensloopbestendig maken huurwoningen	Voorziening eind 2019 opheffen.